

IN MEMORIAM

MIECZYŚLAW TANTY
(1928-2015)

Z wielkim smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci w dniu 22 kwietnia 2015 roku, nestora polskiej bałkanistyki – profesora Mieczysława Tantego.

Profesor zw. dr hab. Mieczysław Tanty urodził się 19 lipca 1928 roku w miejscowości Dobrzec (obecnie dzielnica Kalisza). Jak sam wspominał, należał do potomków francuskich hugenotów, skąd wywodził etymologię swojego nazwiska. Do wybuchu drugiej wojny światowej uczęszczał do szkoły podstawowej. W okresie okupacji i utworzeniu Warthegau nie mógł kontynuować nauki, i jako młodociany robotnik pracował przymusowo w jednym z niemieckich zakładów w Kaliszu. Pracował między innymi przy produkcji plecaków dla żołnierzy Wehrmachtu. Po ukończeniu szkoły średniej w 1949 roku podjął studia historyczne na Uniwersytecie Łódzkim,

skąd po dwóch latach przeniósł się na Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Warszawskiego.

Tutaj w lutym 1955 roku uzyskał tytuł magistra historii. W tym samym roku ukończył także roczne Studium Wiedzy o ZSRR przy Instytucie Polsko-Radzieckim w Warszawie. Jako student podjął w marcu 1954 roku pracę w Zakładzie Historycznym Instytutu Polsko-Radzieckiego, którą kontynuował do końca 1957 roku jako asystent i starszy asystent. Jednocześnie od 1 października 1955 roku rozpoczął pracę w Katedrze Historii Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego.

Już od czasów akademickich był ściśle związany naukowo z prof. Ludwikiem Bazyłowem, pod którego kierunkiem napisał prace: magisterską i doktorską oraz rozwijał zainteresowania badawcze nad dziejami Rosji i Słowiańszczyzny. Pracę doktorską pt. *Zjazd słowiański w Moskwie w roku 1867* obronił w 1962 (jednym z recenzentów był profesor Henryk Batowski).

Stopień naukowy doktora habilitowanego uzyskał w 1969 na podstawie pracy: *Rosja wobec wojen bałkańskich 1912-1913 roku*. W tym samym roku został adiunktem w Instytucie Historycznym UW, następnie od 1 marca 1971 roku docentem, a od 1 października 1979 roku profesorem nadzwyczajnym. W 1988 roku Mieczysław Tanty otrzymał tytuł profesora zwyczajnego. To w Instytucie Historycznym UW Profesor napisał najważniejsze rozprawy naukowe. Jego prace badawcze poświęcone były przede wszystkim historii politycznej Bałkanów i Słowiańszczyzny w XIX i XX w. Tutaj szczególnie specjalizował się w dziejach Rosji. W kraju tym posiadał najbardziej rozległe kontakty naukowe.

Profesor w swoich publikacjach analizował polityczne procesy, ideologię partii i grup społecznych oraz wybitnych jednostek.

Działal w różnych krajowych i międzynarodowych gremiach naukowych był członkiem Komitetu Słowianoznawstwa PAN, a w latach 1984-1991 – Komitetu Nauk Historycznych PAN. Poza tym w latach 1967-1974 był członkiem Prezydium Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Historycznego, pełniąc najpierw funkcję zastępcy, a w latach 1970-1974 – skarbnika generalnego; w latach 1976-1980 był członkiem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Rusycystycznego oraz od chwili założenia – członkiem Komitetu Głównego Olimpiady Historycznej, pełniąc w latach 1974-1985 funkcję wiceprzewodniczącego Komitetu. Profesor Tanty nie uchylał się także od obowiązków organizacyjnych na rodzimej uczelni. W latach 1971-1975 był wicedyrektorem Instytutu Historycznego UW. Od 1977 do 1981 roku prodziekanem Wydziału Historycznego UW. Sprawował także funkcje kierownika Studium Podyplomowego (1982-1984), kierownika Zakładu Historii Europy Wschodniej (1985-1994).

Był też członkiem rad redakcyjnych czasopism naukowych: „Studiów z Dziejów ZSRR i Europy Środkowej” (od 1974 roku), „Dziejów Najnowszych” (lata 1986-1994), „Pamiętnika Słowiańskiego” (lata 1981-1990), „Wiadomości Historycznych” (lata 1985-1991). Od roku 1986 przewodniczył polsko-radzieckiej komisji do spraw podręczników szkolnych z historii, a od 1994 roku przewodniczącym polsko-rosyjskiej komisji do spraw podręczników historii, geografii i literatury.

Otrzymał szereg nagród i wyróżnień, m.in. Nagroda Rektora Uniwersytetu Warszawskiego za pracę doktorską oraz Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego – III stopnia za pracę habilitacyjną w 1971 roku. Nagradzany był także za publikacje; tutaj należy wymienić nagrodę zespołową I stopnia za książkę *Historia Słowian południowych i zachodnich* w 1978 roku (wraz z Jerzym Skowronkiem i Tadeuszem Wasilewskim) oraz II stopnia za monografię *Bosfor i Dardanele w polityce mocarstw* w 1985 roku.

Odnaczony był Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Odznaką Zasłużonego Działacza Kultury, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Medalem „1300 lat Bułgarii”.

Na Uniwersytecie Warszawskim Mieczysław Tanty prowadził zajęcia zarówno dla studentów historii, jak i slawistyki. W latach 1979-1980 przebywał jako visiting professor w Kansas University w USA. Kilkadziesiąt razy był recenzentem prac

doktorskich i habilitacyjnych oraz sprawował opiekę nad zagranicznymi studentami i doktorantami.

Z końcem roku akademickiego 1997/1998 profesor przeszedł na emeryturę, nie przerywając więzi z macierzystym Instytutem Historycznym. Do roku 2004 prowadził seminarium z historii Europy Wschodniej i Środkowej XIX-XX w., ze szczególnym uwzględnieniem Bałkanów. W latach 2005-2013 pracował na etacie profesora zwyczajnego w Wyższej Szkole Gospodarki Krajowej w Kutnie.

W akademickiej pracy pedagogicznej był nauczycielem bardzo sumiennym i odpowiedzialnie traktującym swoje obowiązki dydaktyczne, rzetelnym i przyjaznym studentom, umiejętnie przekazującym im swoją bogatą wiedzę. Pod jego kierunkiem napisano kilkaset prac magisterskich i licencjackich. Na Uniwersytecie Warszawskim wypromował dwóch doktorów.

Profesor Tanty był człowiekiem niezwykle skromnym i łagodnym dla innych ludzi. Do końca życia zachował światłość umysłu i rozległą wiedzę. Prezentował wybitną osobowość prawdziwego erudyty. Wraz z jego śmiercią zakończył się pewien etap, ukierunkowanej na Bałkany i Rosję, działalności naukowej Instytutu Historycznego UW.

Odszedł człowiek niezwykle zasłużony dla polskiej historiografii, a pozostała po nim pustka nie szybko zostanie zapełniona. Śmierć Profesora Tanteo jest dla nas bolesną stratą.

Piotr Żurek

